

Mgr. Jana Heřmanová: Filosofické aspekty rozhodování o zdravotní péči v závěru života

Doc. MUDr. Jiří Šimek, CSc.: Posudek vedoucího práce.

Mgr. Jana Heřmanová se již léta věnuje tématům z oblasti zdravotnické etiky, její doktorská práce je součástí tohoto jejího odborného zaměření. Během svého několikaletého pracovního pobytu v USA se důvěrně seznámila s problematikou dříve vyslovených přání a tato zkušenost byla motivem pro téma doktorské práce.

Svému tématu se Mgr. Jana Heřmanová věnovala s plným nasazením. Výsledky svého úsilí prezentovala na řadě českých i zahraničních konferencích, publikovala v recenzovaných časopisech.

Pro autorku jako sestru nebylo snadné zvládnout filosofickou metodu práce. Postupně ale rozšiřovala svůj obzor ve filosofii a nastudovala potřebné množství filosofické literatury. V debatách se svým školitelem a s učiteli v doktorském programu pak postupně vznikaly nejdříve obrysy práce, její rozvrh a posléze práce celá. Na výsledku je tento postup zřetelný, práce splňuje všechny nároky teoretické práce v oblasti lékařské etiky.

V základní tezi navrhuje autorka interpretovat dříve vyslovená přání jako zvláštní případ informovaného souhlasu a navrhuje užít hermeneutiku jako nejvhodnější metodu pro interpretaci textu dříve vysloveného přání.

Cílem respektu k dříve vysloveným přáním je podle autorky „umožnit, aby i v závěru života probíhala zdravotní péče v souladu s přáními a hodnotovým systémem pacienta.“

Vlastní práci autorka zahájila vymezením pojmů, zde je mimořádně cenné vymezení pojmu euthanasie a odlišení euthanasie od prostého ponechání pacienta zemřít. Protože respekt k individualitě pacienta a k jeho dříve vysloveným přáním je výrazem respektu k autonomii lidského jedince, zabývá se autorka v další kapitole otázkou autonomie ve filosofické a filosoficko-historické perspektivě.

Ve třetí kapitole autorka vysvětluje, jak v jejím konceptu souvisejí dříve vyslovená přání s institutem informovaného souhlasu, a ukazuje, v čem vidí podstatný rozdíl mezi těmito dvěma instituty stojící za základní otázkou práce. Dříve vyslovená přání nemohou být plně informovaná, protože je pacient sepisuje pro situaci, která ještě nenastala. Proto plné porozumění, jak je vyžadují pravidla informovaného souhlasu, není zde možné. Text dříve vyslovených přání je nutné aplikovat v situaci, která nastane s určitým časovým odstupem.

Na základě prvních kapitol pak autorka logicky dovozuje, že nejvhodnější metodou pro výklad textu dříve vyslovených přání je hermeneutika, která je již několik století k dispozici. Ukazuje, jakým způsobem je přítomna hermeneutika v medicíně a jak by bylo možné jí aplikovat na dříve vyslovená přání.

Dříve vyslovená přání se týkají konkrétních situací v současné medicíně, proto autorka v šesté kapitole popisuje historii jejich vzniku v USA, obtíže spojené s jejich rozvojem a jejich současnou roli ve zdravotní péči v USA. Neopomněla popsat jejich postupnou implementaci v posledních letech do zdravotní péče v Evropě a situaci v České republice.

V poslední kapitole autorka situaci u lůžka nemocného z pohledu filosofické hermeneutiky a ukazuje základní možnosti procesu interpretace dříve vyslovených přání.

Práce je podle názoru vedoucího práce výsledkem několikaletého poctivého filosofického úsilí a je vypracována s respektem k metodám práce v oblasti filosofické etiky. Zabývá se problematikou z tohoto úhlu u nás ještě nezpracovanou, některé zahlédnuté souvislosti jsou nové i v evropském prostoru. Práce přináší řadu argumentů, které budou se zdarem použitelné v debatách o implementaci dříve vyslovených přání do české legislativy, tato debata nás určitě v nejbližších letech čeká. Práce tak bude mít i praktické využití.

Zde jsou důvody, proč práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

7.3.2013.

Doc. MUDr. Jiří Simek, CSc.